

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Restitutio facta per intermediam personam, num. 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

n. ra. contra Rodr. ab ipso cit. legatur omnino P. Baldell. sentiens cum Trull. apud Dian. p. 5. tr. 13. ref. 44.

Restitutio facta per intermediam personam.

3. Secunda. Rem, quam domino debebam, eidem misi per hominem, quem credebam fidelem, sed ipse muneris suo non satisfaciens, aufugit, obligaborne iterum restituere?

4. Respondeo: in aliquibus conveniunt hic doctores, *bb* discrepant in vno.

bb l. Nav. Less. Reb. Mol. alique mox citan. quibus adde Castrop. de iust. comm. d. 1. p. 17. §. 9.

Conveniunt primò, si debitum est ex re accepta, & res est in individuo aliena, v. g. vestis, equus, vas argenteum, hæc numero mensura tritici, quoties sine tua culpa gravi Theologica, ad dominum non affertur, ad nihil te obligari; ratio est, quia res domino perit: excipe, nisi adhuc in aliquo factus sis di-tior; hoc enim adhuc à te deberi, non est controversum.

5. Conveniunt secundo, si debitum est ex contractu, quo aliquid à te alicui debetur, pari modo in individuo v. g. vestis commodata, equus locatus, hæc numero pecunia, per modum massæ deposita, probabile saltem esse, te non obligari, quoties sine tua culpa gravi theologica ad dominum non affertur; ratio est eadem, & quia ex contractu non obligatur quis, nisi ad diligentiam moralem, proportionatam illi rei, de qua agitur, in eodem contractu, ut

tu tradendo huic homini, quem bona fide fidelem credidisti, non peccaveris, saltem mortaliter, erit probabile, te ad iterum compensandum non vrgeri.

6. Conveniunt tertio; si debitum sit ex eodem contractu, ut si debeatur pretium rei emptæ, vel item si debeas ex re accepta, verum ita, ut debeas aliquid non in individuo alienum, sed debeas pecuniam soluere, vel æquivalens, te non liberari ab iterata restitutione; ratio est, quia, cum res quando perit, suo domino pereat, illa pecunia in manu mediatoris tibi perijt, qui eras Dominus; quare creditor adhuc erit satisfaciendus. Excipe, c. nisi illam miseris per hominem designatum ab ipso creditore: tunc enim creditor in suo homine designato suam fecit pecuniam, adeoque ipsi perijt.

c. Doctores communiter apud Dicastill. l. 2. de rest. tr. 2. d. 3. dub. 4. n. 107.

7. Dissentiunt autem Doctores, si debitum sit ex delicto: furatus es equum, mittisque per hominem fidelem, v. g. per Confessarium, sive eundem equum, sive eius pretium (in hoc enim casu idem est, sive res debita sit in individuo, sive in specie) an si Confessarius ea non reddit Domino, sed præter tuam expectationem sibi usurpat, adhuc obligeris ad iterum restituendum? te liberat à restitutione prima *d* sententia, quia tu fecisti, quantum potuisti, & quia tunc creditor judicatur consentire huic trans-missioni per hominem fidelem, perinde ac si ipsemet designasset, siquidem tu prudenter te gessisti. Te nequaquam secunda *e* sententia liberat; quia in te semper remanet ra-dix obli-

dix obligans ad restitutionem, nempe injusta acceptio, & dominus nisi rem ipse cum effectu habeat, non praesumitur consensisse ad illam transmissionem, quamvis per fidelissimum, nisi sub conditione, quod de facto ad ipsum res debita perferretur: hæc posterior sententia est certior; illam priorem non audeo, propter authores eam sequentes, improbabilitatis condemnare.

d. Cenedo de paupertate Reli. d. 634. n. 8. Dian. p. 2. tr. 3. seu 17. Miscel. res. 2. dicens, hanc esse sententiam tutam in praxi. Less. l. 2. c. 16. dub. 6. n. 67. dicit, non esse omnino improbabilem. Fill. t. 1. tr. 32. c. 5. nu. 135. Rodr. Petr. Nav. citati à Dic. max citando n. 114. Dian. p. 2. tr. 17. res. 2. e. Less. l. c. n. 65. Reb. l. 2. de rest. q. 13. sec. 3. nu. 11. Mol. t. 3. d. 754. nu. 2. quando per Confessarium. Tol. Nav. alijque apud Dia. l. c. quibus adde Delug. l. 1. de just. d. 21. sec. 5. a n. 59. Di-cast. l. c. n. 113. juncto v. 113.

Restitutio cum errore facta ex consilio Confessarii.

8. Ex dictis, quid statues de sequenti difficultate, quæ tertio mihi loco proposita est? confessarius bona fide tibi indicit, ut vestes, vel pecuniam v. g. quæ à Petro surripuisti, des pauperibus, tu promptè exequeris, illasque pauperibus ad aliam distribuisti; mox, five idem confessarius, re melius perpensa, five alius doctor tibi advertit, incautum fuisse consilium, quia cum sciretur dominus, domino res sua debebatur; obligaberisne ad iterum vero domino restituendum? respondeo, te obligari, sequitur ex dictis in posteriore sententia relata num. præcedenti: sed per obligabitur muneri suo satisfacere:

tamen, etiam si in cæteris casibus sequaris posteriorem dictam sententiam, te hic non audeo iterum obligare; ratio mihi videtur esse, quia dominus non debuit in tanta tua pietate esse invitus, ut non consenserit illi eleemosynæ. Confirmo, si iterum restituas, semper plus restitues, quam debes, ad quod jus Iustitiæ nunquam obligat, ut diximus superius f. Probatur consecutio, quia dares nunc pecuniam illam ablatam, & insuper dedisti bonum illud spirituale eleemosynæ, quod jam cessit pro lucro spirituali domini, ergo semper excederes in restituendo: id quod pari modo esset, si solam partem pretij iterum restitueres: nam semper hæc pars erit supra id, quod debes, cum bonum illud spirituale eleemosynæ jam adæquaverit totum debitum, f. sup. l. 6. c. 4. §. 3. n. 22.

Mediator rem restituendam amittens.

9. Denique duæ mihi hic addendæ occurrunt non dissimiles difficultates. Prior, quid nimirum in voto, & juramento? vovi cum juramento calicem, vel pecuniam domui Lauretanæ: mihi ea per hominem, quem fidelem judicabam, sed ipse illa sibi clanculum usurpavit: obligor ne ego, cum id rescivero, iterum mittere?

Respondeo, scio, aliquos g te obligare; verum hoc bona fide procedenti nimis durum. Satis enim in re morali ex Dei benignitate, à te votum seu juramentum fuisse adimpletum per illam mediatam traditionem, existimandum est h. Mediator autem ille semper obligabitur muneri suo satisfacere: ni fa-